Luonnonsuojelulain uudistuksesta

Eduskunnan talousvaliokunnassa 16.6.2022

Tutkimusjohtaja *Atte Moilanen*
HY, LUOMUS & Geotieteiden laitos

Yleistä

- Uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelu vahvistuu
- Ekologinen kompensaatio mukana
- Luonnonvarojen ja –ympäristön kestävän käytön edistäminen hyvä.
- LSA-verkoston kehittäminen ja monimuotoisuuspotentiaalin huomiointi hyvä! (Iso ero onko verkoston laajennus koordinoitu vai ei.)
- Luontotiedon parantaminen hyvin hyödyllistä suunnittelulle.

Paljon hyvää, mutta pari yleistä heikkoutta jää.

Ekologinen kompensaatio (oma erikoisala)

- Kansainvälisesti ottaen pätevä muotoilu
- Toteutuksessa tietotarpeita (toimenpiteiden vaikutukset, jne.)
- Liikaa mainintoja ”uhanalaisista”, kun kompensoida pitäisi voida mitä tahansa luontoa.

Vain vapaaehtoinen kompensaatio: =>

- Kapea sovellusala alentaa vaikuttavuutta
- ”Saastuttaja maksaa” ei toteudu

Suurimmat heikkoudet

Suurimmat yleiset heikkoudet

- Vaikutusten ulkoistaminen muihin maihin on normitilanne (parantaa ulkomaalaisten yritysten asemaa)
- ”Tavanomaisen luonnon” suoja jatkuu heikkona

Alueiden käytön osuus maankäyttölaista on jätetty pöydälle. Maankäytöllä on kuitenkin suurin vaikutus luontoon noin yleensä.

Lievennyshierarkian tasot 1 ja 2, välttäminen ja minimointi eivät toteudu hyvin ”tavanomaisen” luonnon osalta.

Tavanomaisesta luonnosta

- ”Tavanomainen” luonto ylläpitää ekosysteemejä ja harvinaista luontoa ravintoverkkojen kautta
- Tavanomaista luontoa on 90-99% lajeista ja luontotyypeistä

  - Maailmassa noin 8,7 miljoonaa lajia, uhanalaisia (IUCN Red list) 40 000 (0,5%)

  - Suomessa n. 12% tunnetuista lajeista arvioitu uhanalaisiksi (Lajien uhanalaisuus 2019)

Tavanomaisen toiminnan vaikutuksia (esim.)

Luontokadon taustalla laaja-alainen, ”tavanomaista” luontoa heikentävä toiminta.

- Tavanomaisilla luontotyypeillä ei juuri suojaa – koska ei uhanalaisia luontoarvoja
- Metsäojitukset ruskettavat sisävedet, jotka valuvat Itämereen
- Metsänkäyttöilmoituksista 35% tehty vuoden 2017 jälkeen: hakkuut kiihtyneet
- Meren rannoilla noin 40 000 ruoppausta, joiden säätely ja valvonta on vähäistä
- Jne.

Ennusteeni

- Maankäyttö ja ilmaston lämpeneminen painostavat luontoa
- Ilmastonmuutos nopeutuu (monet positiiviset takaisinkytkennät)
- ”Tavanomainen” luonto harvinaistuu edelleen
- Suojelualueiden laajentaminen parantaa tilannetta alueellisesti

LSL askelia oikeaan suuntaan. Paljon kiinni myös resurssien käytön tehokkuudesta.